

Forslag til Inatsisartutlov om beskyttelse af whistleblowere i Grønland (Naalakkersuisoq for Finanser, Ligestilling, Råstoffer og Justitsområdet)

Forelæggelsesnotat

1. behandling

På vegne af Naalakkersuisut fremlægges hermed forslag til Inatsisartutlov om beskyttelse af whistleblowere.

En whistleblower er en person, der afslører eller rapporterer om ulovlige, umoralske eller skadelige handlinger begået af en virksomhed, en organisation eller enkelte personer. En whistleblower handler ud fra et ønske om at afsløre skjulte sandheder eller uretfærdigheder til gavn for offentligheden. De kan afsløre alt fra korrupsion og svindel til farlige arbejdsforhold, miljøforurening eller kønslig diskrimination.

En whistleblower kan være en medarbejder, en tidligere medarbejder eller endda en person uden direkte tilknytning til den pågældende organisation.

Whistleblowere spiller en vigtig rolle i at opretholde gennemsigtighed, ansvarlighed og retfærdighed i samfundet. De kan hjælpe med at afsløre og forhindre misbrug af magt, korrupsion og andre ulovlige handlinger, der kan have negative konsekvenser for samfundet som helhed.

Derfor er det også Naalakkersuisuts holdning, at whistleblowere skal nyde en passende beskyttelse. Denne beskyttelse skal til dels komme fra os som borgere, der skal støtte og bakke op om whistleblowere, der i deres anonymitet hjælper med at gøre Grønland til et bedre sted at leve. Men der er også brug for en juridisk og økonomisk beskyttelse af whistleblowere. Det er dermed med tilfredshed, at Naalakkersuisut nu kan præsentere et forslag til ny inatsisartutlov om beskyttelse af whistleblowere.

Forslaget bygger på, at det skal være sikkert og trygt at foretage en whistleblower indberetning for alle. En arbejdstager skal ikke være tilbageholdende eller frygte for represalier når han eller hun overvejer, om vedkommende skal foretage en indberetning.

Lovforslaget har baggrund i et medlemsforslag fremsat på Inatsisartuts efterårssamling i 2022, som pålagde Naalakkersuisut at fremlægge et lovforslag om beskyttelse af whistleblowere. Naalakkersuisut har i lovarbejdet lagt vægt på de bemærkninger, der kom fra Lovudvalget under behandlingen af førnævnte beslutningsforslag, samt de bemærkninger der er kommet under høringen.

Lovforslaget har tre formål:

1. Fastsætte ensartede regler for indberetning til en whistleblowerordning i Grønland. Det sker med denne lov.
2. Indføre en udvidet bevisbyrde-regel for arbejdsgivere der udøver straffer en arbejdstager, der har foretaget en whistleblowerindberetning. Det vil sige at arbejdsgiveren skal have en særlig god

grund for at afskedige, forflytte eller væsentlig ændrer arbejdsopgaverne for en whistleblower, da det ellers antages at sådanne skridt skyldes whistleblowerindberetningen.

3. Sikrer retfærdig og passende økonomisk kompensation for whistleblowere. Det er nødvendigt at kunne yde en sådan kompensation i de tilfælde, hvor en whistleblower afskediges eller udsættes for repressalier grundet vedkommendes whistleblowerindberetning. Det kan således være forbundet med betydelig vanskelighed for arbejdstageren at finde ny beskæftigelse inden for sit lokalsamfund eller inden for den samme begrænsede virksomhedsbranche.

Med loven pålægges alle offentlige arbejdsgivere og private arbejdsgivere med mere end 30 ansatte at etablere en whistleblowerordning. Arbejdsgiverne skal sørge for, at de ansatte bliver orienterede om, hvordan de kan indberette til whistleblowerordningen, ligesom arbejdsgiveren skal sikre, at identiteten af whistlebloweren garanteres hemmeligholdt.

Jeg skal til sidst henvise til forslaget og dets bemærkninger.

Med disse ord vil jeg overlade forslaget til Inatsisartuts behandling